

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 315. Quænam sint præterea pœnæ jure civili statutæ secundo nubentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

n. 1. notab. 1. idque ad tollendam sanguinis turbationem per secundum matrimonium & patris incertitudinem, dum forte mulier ex priore marito concepit, irrogatâ & ei provenientem hac infamia ex ipso facto, dum taliter festinata nuptiâ mulierem suspectam reddunt de incontinentia, deque admissa cogitatione ante tempus futurarum nuptiarum, nec non de oblivione, irreverentia & ingratitude erga priorem maritum, ut Gonz. *in c. fin. b. t. num. 3.*

2. Resp. ad secundum: Hæc quod ad infamiam incurrendam dispositiones & leges civiles correctæ à Jure Canonico, dum non tantum in eo nulla infamiae fit mentio; sed positivè eam removet, *c. super illa. h. t.* his expressis: *Super illa questione, quâ questum est, an mulier possit sine infamia nubere intra tempus luctus per legem definitum;* respondeo, quòd, cum Apostolus dicat: *Mulier viro suo mortuo soluta est à lege viri sui, in domino nubat, cui voluerit, per licentiam & auctoritatem Apostoli ejus infamia aboletur.* Ac proinde illam infamiam notam in dicta illa incontinentiæ præsumptione vel suspitione consistentem etiam in foro sæculari non observandam, plerique DD. orthodoxi pronunciant, & inhærendum Juri Canonico, cujus Sacros Canones, ut inquit Innoc. *in cit. c. fin.* in his spiritualibus causis (qualis est illa nuptiarum iteratio, sæpe mulieribus viduis propter sexus fragilitatem, eique facile prævalentem vim libidinis ad gravia peccata vitanda propemodum necessaria) leges & Judices sæculares observare non dedignantur. Atque ita ex ea quoque ratione, quòd matrimonia debeant esse libera, quam eorum libertatem quia pœna illa legalis infamiae non parum impedit, ab Ecclesia sublata, non obstantibus imperialibus constitutionibus, cessare debet.

Quest. 315. Quenam sint præterea pœna iure civili statuta secundò nubentibus.

1. Resp. Harum pœnarum quædam statuta in Rodium secundarum nuptiarum, contra reverentiam & gratitudinem priori marito debitam initarum sunt sequentes. Prima, quod uxor viro posteriori de bonis suis ultra tertiam eorum partem in ultima voluntate relinquere nequeat, juxta *l. 1. c. h. t. Gl. ibid. v. testamento. Salicet. n. 4. q. 1. Sanch. l. 7. d. 87. n. 4. Castrop. l. c. §. 3. n. 3.* idque etiam, si nulli essent liberi. Reiffent. *h. t. num. 35.* Unde si instituat virum hæredem suorum bonorum, institutionem quidem validam esse, omnia tamen, excepta tertia parte, restituenda esse hæredibus ab intestato venientibus, censent Gl. & Salicet. *ll. cit.* Institutionem verò validam non esse, nisi quòd ad dictam tertiam partem, docent Bartol. *in cit. l. 1. n. 1. Bald. n. 10.* quod sibi magis placere ait Castrop. *l. c.* non obstante, quòd hac ratione mulier in casu aliquo speciali à lege inducto partim testata partim intestata decedat.

2. Secunda, quòd mulier secundò nubens fiat incapax cujuscumque hæreditatis, legati, fideicommissi & donationis causâ mortis, à quocumque hæc præterquam à marito relinquuntur, adeoque nullum ab ea in illa acquiri dominium, sed hæc omnia ab ejus hæredibus, ab intestato venientibus vindicari jubentur *l. 1. c. h. t.* & ita docent Alberic. *in cit. l. 1. Cynus. ibid. n. 6. q. 8. Salicet. n. 1. Decius n. 10. notab. 8.* quos refert & sequitur Sanch. *l. c. num. 8. Castrop. §. 2. n. 4.* inde cum eodem rectè inferens mulierem secundò nubentem obligatam esse nullâ expectatâ Judicis sententiâ ea sibi relicta aliis hære-

R. P. Lewr. *Jur. Can. Lib. IV.*

dibus ab intestato restituere. Dicitur autem id de relicta causâ mortis, quia, ut addit *n. 5.* mulierem secundò nubentem, non reddi incapacem donationis inter vivos à quocumque sibi factæ, præterquam à marito, utpote à quo etiam stante matrimonio donata ei non acquiruntur, nisi morte illius confirmata donatione.

3. Tertia, quòd ab intestato consanguineis suis non succedat ultra tertium gradum; *l. 1. c. h. t. & ibi Bald. n. 8. Decius n. 20. Sanch. l. c. n. 15. Castrop. l. c. §. 2. n. 6. Wiestn. h. t. num. 42.* ubi etiam, quòd propterea non succedat fratris filio, cum ei quarto gradu conjuncta sit, secundum Juris civilis computationem, quæ in civilibus & successioneibus observatur. Huc etiam ab aliquibus reducuntur amissiones bonorum omnium à priore marito acceptorum; & quòd secundò marito plus conferre nequeat quam uni filiorum. Verum rectius inter pœnas statutas in favorem filiorum numerantur. De cætero has pœnas etiam de Jure civili non incurrende conjugem, dum primum matrimonium fuit invalidum, uti & si secundum est nullum, etsi primum fuerit validum; quia in his casibus reipsa, non nupsit secundò, asserit Castrop. *l. c. n. 8.* idem dicens, si primum non fuit consummatum, vel secundum tempore luctus consummetur. Sed neque utroque matrimonio valido extendi ad maritum tempore luctus secundò nubentem has pœnas tanquam ferè apud omnes, teste Sanch. *cit. d. 87. n. 20.* certum tradit Castrop. *n. 9. arg. auth. de nupt. coll. 4. §. l. 1. c. h. t. & l. si qua mulier. c. ad Senatus Consult. Tertulianum.* non obstante, quòd dictum de uno correlativo, dicendum quoque de alio correlativo; cum id verum non sit, si in iis sit dispar ratio, uti contingit in præsentem, dum scemini competit lugere viro, ac proinde tempore luctus abstinere à nuptiis; viri autem lugere fœminas non compellantur. *l. uxores. c. de his qui notantur infamia.*

4. Aliæ pœnæ primariò inductæ in favorem filiorum prioris thori, secundò nubentibus etiam extra tempus luctus sunt ferè sequentes. Prima, quòd mulier sive ante, sive post annum luctus, secundò nubens amittat proprietatem omnium bonorum quocumque titulo, sive sponsalium, sive liberalis donationis, sive causâ mortis, puta, institutionis, legati, fideicommissi nomine à priore marito acceptorum, reservatâ eâ proprietate prioris matrimonii sui liberis, retento solùm ad dies vitæ sibi eorum usufructu; pro ut expressè statuitur *l. 3. §. 6. h. t. Castrop. l. c. §. 3. n. 1.* Exceptis tamen iis, quæ titulo sponsalitiæ largitatis accepit; quippe quæ non titulo lucrativo, sed oneroso, nempe remuneratorio conceditur, quæque stante matrimonio uxori acquiritur, adeoque eâ privari nequit, nisi accedente sententiâ criminis. Ita cum Sanch. *l. 7. d. 87. n. 10.* aliisque ab eo relatis Castrop. *l. c. n. 5.* Porrò idem dicendum de marito transeunte ad secundas nuptias, ut nimitum bona præfatis titulis acquisita à conjuge defuncta, procreatis ex ea liberis, quòd ad proprietatem relinquere debeat retento solo usufructu; cum favor liberorum æquè in patre, ac matre procedat. Bart. *in cit. l. 3.* & ibi in fine Baldus. Sanch. *l. 7. d. 89. n. 10. Covar. p. 2. de sponsal. c. 3. §. 9. n. 7.* juxta expressum textum *l. generaliter. pr. §. 1. c. h. t.* quod qualiter subsistat cum eo, quòd ex Castrop. *l. c. §. 2. n. 9.* paulò ante dictum, non video, cum si pœnas illas statutas nubentibus secundò intra tempus luctus, inter quas est illa non-acquisitio relictorum à defuncta conjuge, non incurrat, multò minus videatur incurrere illam non-acquisitionem seu necessitatem relinquendi ea liberis, si nubat

nubat post tempus luctus. Nihilominus etiam citra ullam derogationem desuper factam à Jure Canonico excusatur conjux, tam maritus, quam uxor transiens ad secunda vota, tam intra, quam extra tempus luctus ab obligatione reservandi bona sibi à defuncto conjugere relicta, filiis prioris matrimonii in sequentibus casibus. Primo si filius decedens superstitem patrem (idem videtur de matre) instituat heredem, aut legato, vel fideicommissio ea bona reliquerit, is ea non teneatur reservare aliis filiis suis, etiam, dum transit ad secundas nuptias, juxta *Aub. ex testamento, c. de secundis nupt. Aub. de nuptiis, coll. 4.* eò quòd tunc pater ea bona à filio percipiat instar alicujus extranei; extraneus autem institutus hæres, legatarius vel fideicommissarius possidet taliter accepta pleno jure, quò ad proprietatem & usum fructum, sive illa institutio, legatio, fideicommissio ante, sive post initas ab eo nuptias contingat; ita tradunt *Bart. Aub. de nupt. §. hinc nos. n. 1. Gabr. Tom. 3. l. 3. de secund. nupt. concl. 3. num. 26. Sanch. d. 89. n. 41. Gut. de mar. c. 109. n. 49. Castrop. l. c. §. 5. n. 1.* Secundò quo tres filii prioris matrimonii consensum secundis nuptiis præsterint, eò quòd cesset injuria illis per secundas illas nuptias irrogata, in cujus satisfactionem pœna illa reservationis dictorum bonorum inducta; ita cum *Gl. in Aub. de non eligendo secundo nub. v. copulantur. Paris. conf. 29. n. 81. vol. 3. Sanch. l. c. n. 43. Gut. l. c. n. 50. Menoch. conf. 626. n. 1. vol. 7. & alii, quos citat & sequitur Castrop. l. c. num. 2.* contra *Fachin. l. 3. contr. jur. c. 26.* Hic verò consensus filiorum in secundum parentis conjugium debet esse manifestè approbativus dicti matrimonii, ita ut non sufficiat illos scire, parentem velle secundo nubere, nec contradicant, cum in his, quæ gravis sunt præjudicii, scientia cum taciturnitate, non sit signum sufficiens consensus. *Sanch. l. c. n. 44. Gut. l. c. n. 15. Castrop. n. 4. Fachin. l. c. c. 65. vers. quinta concl. Peregrin. conf. 78. n. 11. §. 17.* Item debet esse omnium filiorum, ut omnibus non præjudicet; unde si aliqui consentiant, alii repugnent, aut habeant se negativè, soli consentientes privabuntur dictorum bonorum proprietate; *Sanch. n. 45. Gut. n. 51. Castrop. n. 5.* filiis verò defunctis sufficit nepotum consensus, utpote qui filiorum personam repræsentantes in jure parentibus suis quæsito succedunt. *Menoch. conf. 155. n. 21. §. 31. vol. 2. Sanch. n. 46. Gut. n. 52. Castrop. l. c.* Item requiritur, ut sit præstitus à filiis puberibus; ita ut impuberes, utpote ignari consilii, insufficientes sint ad hanc cessionem; idque etiam accedente licentia & consensu tutoris, ut *Sanch. n. 47. Gut. l. c. Castrop. n. 6. Garron. rub. de secund. nupt. remed. 2. contra pœnas stat. secundò nubent. n. 121. contra Gabr. tom. 3. comm. opin. tit. de secund. nupt. concl. 1. n. 36.* Puberes verò minores 25. annis, ut firmiter censeantur huic reservationi cedere, debent moveri ad consensum justà causâ, alias restituendi in integrum. *Menoch. conf. 237. num. 21. l. 3. Fachin. l. c. c. 65. vers. zertia. concl. Gut. n. 53. Castrop. n. 6.* Non tamen requiritur in filio consentiente, ut sciat se consentiendo amittere reservationem dictorum bonorum; idque tam in foro externo, quam interno seu conscientie. *Sanch. n. 47. Gut. n. 56. Castrop. n. 7.* qui etiam *n. seq.* notant, dictum consensum filiorum nihil operari circa pœnas non statutas in favorem filiorum. Tertiò dicta reservatio locum non habet, dum conjux superstes transit, ad secunda vota de consensu conjugis prædefuncti. *Sanch. n. 49. Gut. n. 58. Castrop. n. 9.* contra *Fachin. l. c. vers. quarto. Sarmient. l. 1. select. interp. c. 4. n. 3.* Idque, ut cit. *AA.* etiam si nubat intra tempus luctus, quia adhuc

absolutè nubit de consensu prioris mariti, & sic impeditur injuria aliis ei, quin & filiis, irroganda per secundum matrimonium; debet hic consensus conjugis esse expressus, aut saltem ex conjecturis certis manifestus; qualis esset, si uxori legatum reliquisset, si secundo nuberet. *Bald. in l. 1. c. de secund. nupt. n. 6. Sanch. n. 52. Gut. n. 6. Castrop. n. 10.* Idque, etiam si nubet intra tempus luctus, ut idem. Satisque est, ut secundo nubens tempore luctus possit ea bona retinere absque eo, quòd teneatur illa reservare filiis, si defunctus testatus sit, se ea donasse illi titulo oneroso. *Sanch. n. 57. Gut. n. 65. Castrop. n. 11.* Quartò si nubat secundo ex privilegio principis; eò quòd, si dictam reservationem faciendam filiis non tollat, nihil operaretur hoc privilegium; cum, ut *seq. quast.* dicitur, pœna statuta secundo nubentibus sint abrogata; ita *Gl. in l. solet. ff. de his qui not. infam. v. liceat. Decius in l. 1. c. h. t. n. 10. Boer. decis. 185. n. 25. Sanch. l. c. n. 60. Gut. n. 68. Castrop. n. 14.* & alii ab eo citati. Non tamen à dicta reservatione conjux secundo nubens excusatur ratione minoris ætatis eò, quòd de hac excusatione nihil in Jure habeatur; minorque ætas nihil operetur, dum agitur de lucro captando, sed solum, dum agitur de vitando damno. Ac ita probabilius sentiunt *Sanch. n. 58. Gut. num. 66. Castrop. n. 12. Fachin. l. c. c. 69. in fine. contra Gabr. l. c. n. 46. Villalob. in erar. comm. opin. Lit. B. n. 50. Boerium decis. 185. in fin. &c.* Neque excusatur ab ea mater succedens in bonis paternis filio defuncto post pupillarem ætatem, ut probabilius contra quosdam alios tenent *Sanch. n. 59. Gut. n. 67. Castrop. n. 13.* citatis *Azebedo & Cifuentes;* alios casus excusantes à dicta reservatione vide apud *Gutier.*

3. Tertia pœna cedens in favorem filiorum est, quòd vir vel mulier quocunque tempore transiens ad secundas nuptias ex bonis suis nullo titulo, sive dotis, sive donationis propter nuptias, sive, ut expressè *Reiffenst. n. 38.* sponsalitiæ largitatis, sive ultimæ voluntatis, in secundum virum plus conferre possit, quam uni ex liberis prioris matrimonii; & quidem, si inæqualis divisio facta est inter liberos. *V. G.* uni collati 300. alteri 200. tertio 100. plus marito conferre nequeat, quam in illum contulit, qui minus accepit. *V. G. 100;* ne infano amore novi mariti capta, plerasque facultates suas in eum effundat, non sine gravi præjudicio filiorum suorum. *Sanch. l. 7. d. 88. n. 3. Alex. de Nevo in c. fin. h. t. Cast. l. c. §. 3. n. 2. Wiestn. h. t. n. 33. Reiff. l. c. dicens comunem & certam, pro ut statuitur l. hac edit. ali. in princ. & l. apertissime. c. h. t.*

4. Quarta est amissio tutelæ liberorum prioris thori, si eam habeat; *l. fin. c. quando mul. off. tut. Aub. ut sine prohibitione. §. unic. coll. 7.* & quidem, ut marito secundo mortuo eam non recuperet. *Tiraq. de cessant. caus. limit. 12. n. 8. Perez. in cit. l. quando mul. n. 23. Wiestn. n. 34.* Idem est de curatela eorum; cum quod dispositum de tutela, idem de curatela dispositum censeatur; *l. quòd si no. lit. §. quod in procuratore. ff. de adlit. edit. Gl. in Aub. mater. c. quand. mul. Decius in c. ex part. m. de appell. Sanch. l. c. d. 88. n. 11. relatis aliis. Castrop. l. c. §. n. 3.* Amittitur autem tutela non per sponsalia de futuro; quia hæc non sunt nuptiæ. *Sanch. l. c. n. 8. Menoch. de arb. cas. 151. n. 7. Castrop. l. c.* Neque per matrimonium secundum ratum tantum, ut *Castrop. num. 4.* contra *Sanch. l. c. Alex. in c. fin. h. t. n. 10. Gabr. Tom. 3. comm. opin. l. 9. tit. de secund. nupt. concl. 9. num. 13. Baldum & alios;* ex ea ratione, quòd textus Juris statuentes hanc pœnam loquantur de nuptiis, quales proprie non sunt; quousque matrimonium consummatum sit,

fit, & sic constitutum in esse suo perfecto, ut Menoch. l. c. n. 8. Gozadin. conf. 18. n. 8. Nerizan. l. 2. Sylva nupt. n. 50. Amittitur autem ipso jure, ita ut mater, quamprimum contraxit secundas nuptias, (intellige secundum jam dicta, matrimonio consummato) in conscientia obligetur abstinere à tutela citra omnem Judicis sententiam; eò quòd matri concessa censenda sit tutela sub conditione, ne ad secunda vota transeat; arg. l. fin. c. quando mulier. vi cuius in susceptione tutelæ præstare tenetur juramentum abstinendi à nuptiis; tutor autem datus sub conditione, si ei non pareat, cesset juxta l. tutor datus ff. de testamentar. tut. & ita docent Sanch. cit. d. 88. n. 10. Nav. c. 25. n. 67. Castrop. num. 5. Extenditurque hoc ipsum de tutela amittenda ipso facto, quando maritus in testamento absolute & simpliciter uxorem reliquit tutricem. Gut. de tut. l. p. c. 9. n. 16. Molin. de primog. l. 1. c. 9. num. 46. Sanch. l. c. Matienzo, Gomez & alii, quos citat & sequitur Castrop. l. c. n. 6. arg. auth. de nupt. coll. 4. §. in autem. ex ea ratione, quòd nubens ante annum luctus completum sit incapax tutelæ, cui cit. auth. æqualem facit, qui simpliciter nubit secundo. Quòdque textus excludentes matrem à tutela loquantur indistinctè de tutela legitima & testamentaria, ac præcipuè, dum in utraque tutela par est ratio, nempe suspicio malæ administrationis & dissipationis bonorum ob secundi mariti affectum, id tamen operatur designatio illa testamentaria à marito facta; ut mulier obligata non sit satisfacere, juxta Inst. de satisfac. tut. in pr. eò quòd ejus fides à parente filiorum fuerit approbata. Contrarium tamen esse, seu non amitti tutelam, si maritus eam relinquens uxori, expressè addat: esto ad secunda vota transeat, tenent apud Castrop. cit. §. 3. n. 7. Baldus in c. ex parte. m. de appell. n. 2. Nevilanz. l. c. Matienz. l. 5. recapit. tit. 1. l. 3. Gl. 2. n. 9. Sanch. cit. d. 88. n. 9. ex ea ratione, quòd maritus ea designatione qualificata videatur omnem suspensionem malæ administrationis ab uxore removisse. Unde etiam censet Sanch. in hoc casu nequidem Judicis officio posse eam à tutela repelli; quòd licet valde probabile dicat Castrop. contrarium tamen probabilius censet cum Ruino. conf. 87. n. 10. vol. 5. eò quòd dicta suspicio & præsumptio fundata in frequente contingentiā malæ & iniquæ administrationis tutelæ à matribus susceptæ ob affectum secundi mariti, non possit illa designatione prioris mariti purgari; adeoque leges inhibentes tutelam matribus vim suam & efficaciam retineant pro omni casu, etsi hic & nunc in singulari casu maritus suspensionem illam de uxore sua purgaret dicta designatione sua; his non obstantibus, quòd extranei ob similem suspensionem à tutela non removeantur; cum extraneo non interdicitur tutela à lege sicut matri transeunti ad secunda vota, quia major de illa est suspicio malæ administrationis ob amorem secundi mariti, De cætero dicta amissio tutelæ non extendit se ad patrem transeuntem ad secunda vota, dum nimirum is etiam alias habere potest filiorum emancipatorum, non tamen existentium sub patria potestate, quibus hac durante non datur tutor; cum pater etiam post secunda vota retineat unā cum usufructu legitimam administrationem bonorum maternorum iis competentem, juxta l. generaliter in fine. c. h. t. ac ita contra Ripam in l. fin. c. de revocand. donat. q. 26. Cassan. de consuetud. Burgund. Rub. 6. §. 8. n. 2. & c. docent probabilius Sanch. l. 7. d. 88. n. 12. Castrop. l. c. n. 8. Reiffenst. h. t. n. 39. ex ea ratione, quòd jura loquantur de sola matre, & nullibi in eis cautum, patrem quoque amittere

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. IV.

tutelam ob secundum conjugium; & leges penales non extendendæ de uno casu ad alium, præsertim ubi ratio dispar est, uti est in præsentibus, dum etiam patres quoque ob affectum, erga novam conjugem videri possent malè administraturi tutelam liberorum prioris thori, in contrarium tamen ob eorum majorem prudentiam & judicium præsumantur rectè, non tam facile ob novum conjugium perdituri amorem filiorum quàm matres, utpote levioris ingenii; arg. l. lex qua. c. de administ. tutor.

5. Quinta quasi pœna juxta probabilior est, quòd mater, cui aliàs (nisi consuetudo aut statutum loci, aut mores matris minus probati exigant aliud) educatio liberorum convenientissimè committitur juxta l. 1. c. ubi pupilli educari. deb. ubi dicitur: *Educatio pupillorum tuorum nulli magis quàm matri eorum, si non vitricum eis induxit, committenda est.* & Novell. 22. c. 38. ubi: *Mater fide dignior ad filiorum educationem videbatur, dat etiam hoc ei lex, nisi ad secundas accesserit nuptias;* transiens tamen ad secunda vota, seu superinducto liberis vitrico, eam amittat, ita etiam, ut Judex eam illi permittere nequeat; ita contra Mol. Tom. 1. de Just. d. 224. n. 12. & Sanch. cit. d. 88. n. 17. (quatenus censent, matrem secundo nubentem non privari ea educatione, sed venire privandam à Judice, nisi fortè probaverit, illam & vitricum esse eorum morum & honestatis, ut tollat omnem suspensionem malæ educationis, in quo casu teneatur Judex illi educationem permittere, ita ut remittatur Judicis arbitrio, penes quem oborta desuper lite inter matrem, cognatos & tutores, ubi educandus filius) docent Gl. in Auth. ut liceat matri & avia. §. illud quoque. coll. 8. v. non venerit. Ruin. conf. 87. in fin. vol. 5. Menoch. de arb. cas. 168. n. 10. Matienz. l. c. n. 8. Spino in specul. testam. gl. 29. p. 2. n. 13. Castrop. l. c. n. 14. cum aliis relatis à Sanch. n. 16. arg. citatorum textuum, ex quibus manifestè probatur à contrario, illam privari, si transierit ad secunda vota, seu vitricum induxerit. Idque etiam non expectato Judicis arbitrio; cum, dum in cit. l. 1. additur; orta lite inter matrem & cognatos ad eundem provinciæ præsidem, non intelligatur mater transiens ad secunda vota, sed mater vidua, ut persuadent verba præcedentia: *Si vitricum induxerit.* quia mater hunc inducere nequit, nisi vidua, ut probant aliis relatis Roland. conf. 79. n. 54. vol. 3. Menoch. conf. 390. n. 13. vol. 4. Confirmaturque hæc sententia quoque ex eo, quòd si mater nubens secundo ob secundas nuptias suspecta reddatur de tutela seu administratione mala bonorum pupilli, & ideo ab ea ipso jure exclusa censetur; quin & lex ob præsumptionem talem juris & de jure (ad quam gignendam satis est viri noviamor, ut arg. Auth. sed jam necesse. c. de donat. ante nuptias. Gl. in Auth. de equal. dotis. coll. 7. §. aliud quoque. v. privilegium. Sanch. l. 7. d. 37. n. 8. Castrop. cit. n. 14. in fin.) excludat omnem probationem, ut Abb. in c. quanto. de presump. n. 2. Felin. ibid. n. 3. Covar. 4. decret. 1. p. c. 4. §. 1. num. 2. Menoch. l. 4. presump. q. 31. n. 12. Mascard. de probat. concl. 1218. n. 4. à fortiore id dicendum de educatione, cum majorem fiduciam exigat educatio personæ, quàm administratio bonorum illius. Vide de his fusiùs Castrop. l. c. qui tamen ibidem addit cum Sanch. d. 88. n. 21. hanc privationem educationis, quam jura statuunt officio Judicis faciendam, ita ut mater secundo nubens educationem pupillorum retinere valeat, usque dum eà à Judice privetur. De cætero tutelam cum educatione concedi potest vitrico, utpote, qui non sicut mater ob levitatem suspectus est;

Y 2

adco-

adeoque ob præsumptionem juris ab ea non exclusus, Castrop. n. 15. Sed neque hæc privatio educationis extendenda ad patrem, utpote cui plus in hoc genere jura fidunt quam matri. Castrop. n. 16. Spino. l. c. num. 14. Sanch. 88. num. 20. cum ferè communi.

6. Sexta est, quòd uxor secundo nubens amittat privilegia honoris & immunitatis prioris mariti (quibus fruebatur, dum ei nupta, & quamdiu vidua manebat, ut AA. communiter in l. ult. de bonis maternis. l. femina. ff. de Senatorib. l. filii. vers. vidua. ff. ad municipal. Castrop. l. c. n. 24. ac præcipue Tiraq. de nobilit. c. 18. n. 9.) gaudeatque privilegiis posterioris mariti, si quæ habet. Auth. de nuptiis. coll. 4. §. non tamen permittimus. & l. mulieres. c. de dignitat.

7. Septima secundum Spino. in specul. testam. Gl. 28. n. 35. Benedict. in c. Raynuius. de testam. n. 203. v. qui cum alia. & alii, quos refert Sanch. d. 88. n. 14. est amissio executionis testamenti prioris mariti, dum ea illi ab eo commissa. Contrarium communiùs tenent, & omnino tenendum, ait Castrop. l. c. n. 10. cum Covar. in c. eua. de testament. n. 3. Sanch. l. c. referente plures alios; eò quòd id nullibi in jure cautum. Neque etiam ex amissione tutelæ ob secundas nuptias rectè infertur hæc amissio executionis, sicut nec illius concessio ex concessione tutelæ juxta l. cum pater. §. hereditatem. ff. de leg. juncta l. si arrogat. ff. de tutelis. ex ea quoque ratione, quòd tutela matri concessa ex lege in favorem filiorum; executio verò testamenti concessa à marito in nullius in particulari commodum.

8. Octava, quod donationem filio factam revocare nequeat ratione ingratitude; quia præsumitur, non ob ingratitude filii, sed, ut placeat marito, id facere; ut dicitur in Auth. quod mater. de revocand. donat. & habetur l. 7. c. eod. Exceptis tamen tribus casibus, in quibus transiens ad secunda vota id potest; nimirum si filius insidiatus vitæ matris. Si manus impias in eam injecerit. Si jacturam totius substantiæ molitus fuerit. Nequam tamen extenditur hæc pœna ad patrem secundo nubentem; quia id nullibi cavetur, & non præsumitur ob amorem novæ uxoris animum erga filium tam facile mutaturus, sicuti præsumitur de matre ob ei innatam inconstantiam & levitatem; ita Gl. in auth. mater. de nupt. v. nistamen. Sanch. d. 88. n. 35. Castrop. cit. §. 3. n. 26.

9. Nona secundum aliquos est amissio tacitæ hypothecæ & juris prælationis, ratione dotis, quam & quod habet vidua in bonis mariti defuncti juxta l. assiduis. ff. qui priores in pignore; quòd tamen rectius negant Sanch. l. c. n. 34. Castrop. n. 27. eò quòd, ut inquirunt, esto, hoc privilegium concedatur fœminis, ut faciliùs nubere possint, contractis tamen nuptiis, eoque acquisito semper illud retinent, sive secundo nubant, sive non; quia jam à contractis nuptiis non dependet, præterquam, quòd hæc amissio nullo jure inducta inveniat.

10. Decima, est obligatio reddendi rationes, quam mater administrans bona filii subit contrahendo secundas nuptias, ob quas suspecta redditur, à qua obligatione eximebatur in statu viduitatis, juxta l. quamvis. ff. de condit. & demonstr. ac ita tenent Baldus in l. cum oportet. §. fin. c. de bonis qua liberis. Castrop. n. 29. cum Sanch. aliisque ab eo relatis; l. c. n. 36. ubi etiam addit, dictæ amissioni locum esse, etiamsi à marito constituta esset tutrix filiorum, & reddendis rationibus relevata; cum non

conferatur sic relevata in præjudicium filiorum, nisi hoc ipsum fuerit expressum.

11. Undecima est pœna, sub qua conjuges se mutuo obstrinxerunt non nubendi secundo; qualiter se mutuo obligare posse conjuges, & quam pœnam subeundi obligationem invalidam non esse, tenent Sanch. l. c. n. 37. Castrop. n. 30. cum nullo jure interdicitur; & licet l. quoties. ff. de condit. & demonstr. conditionem & stipulationem appositam abstinendi à nuptiis rejiciat; & l. adigere. ff. de jure pat. remittat juramentum de nubendo; nullatenus tamen exinde inferri potest dicta invaliditas; cum citati textus tantum intelligendi sint de abstinentia à primis nuptiis, juxta Auth. cui relictum. c. de inacta viduata.

Plures aliàs similes pœnas recensitas ab aliis prætereo; quia communiùs & rectius à jure inductæ negantur; inter quas est amissio potestatis exemplariter substituendi filio mente capto, imuto, prodigo, cui interdictum bonis, alias ob pietatem, quam filiis debet mater, eidem concessæ; cum ea pietas & humanitas cesset matre transeunte ad secundas nuptias, utpote jam factâ novercâ & inimicâ filiorum prioris thori, ut præsumitur. Quam pœnam tamen seu privationem dictæ potestatis, quia nullibi in jure statuta ob secundas nuptias, negant Sanch. l. c. n. 24. Castrop. n. 19. qui tamen etiam ipse n. 21. cum Sanch. n. 25. censet, stante prioris sententia, substitutionem factam à matre vidua transeunte ad secunda vota non evanescere. Vide eosdem.

Quæst. 316. Num pœna enumerata quæst. præced. à jure canonico irritata & sublata sint?

1. Resp. primò: Pœnæ illæ, quæ præter infamiam inductæ principaliter ob præpropetram reiterationem matrimonii intra annum luctus, sublatae sunt per Jus Canonicum non secus ac infamia obeandem rationem, nimirum tum ut libertati matrimonii, à quo abstinere compellit metus dictarum pœnarum, consuleretur; tum ut periculum peccandi in viduis gravibus sæpe tentationibus carnis vexatis evitaretur. Quæ ratio id sufficienter evincit, etsi aliàs de abolitione harum pœnarum, sicut de infamia, nulla expressè in Jure Canonico fiat mentio; ita Covar. in 4. decret. 2. p. c. 3. §. 9. n. 5. Gut. de mat. c. 208. n. 23. Sanch. l. 7. d. 87. n. 23. citatis quam plurimis. Castrop. l. c. §. 2. n. 10. dicens verissimam & communissimam. Wiestn. h. t. n. 45. Pich. n. 8. contrarium tenentibus Cyno in l. 1. h. t. in fine. Bald. ibidem. n. 7. Mancin. l. 2. genial. c. 140. Oliva fori eccles. p. 1. q. 42. n. 10. & 33. Barb. in c. fin. h. t. n. 5. Gentil. de secund. nuptiis. n. 18. Sublatæque sunt hæc pœnæ non tantum, quòd ad forum ecclesiasticum, sed & quòd ad forum sæculare, ne, si in hoc observanda, earum metu adhuc detineretur vidua à contrahendo matrimonio, adeoque libertati matrimonii non satis consultum; ita cum Gl. in c. fin. h. t. Jo-And. n. 5. Alex. n. 12. Surdus de alim. tit. 7. q. 22. Gut. l. c. n. 8. Sanch. l. c. n. 27. Castrop. n. 11. Atque ita vidua secundo nubens capax est cujuscunque hæreditatis, legati, donationis causâ mortis relictæ tam ab extraneo, quam à marito. Gut. n. 5. Sanch. n. 25. Castrop. n. 12. Item secundo nubens intra annum non tenetur medietatem bonorum suorum concedere liberis prioris thori, tanquam pœnam inductam in odium festinationis nuptiarum. vi l. si qua mulier. c. ad Senatus Consult. Tertull. Gut. n. 9. Sanch. n. 28. Castrop. l. c.

2. Resp.